Irving Baruh – ‘Varlık Vergisi Gerçeği’ mi?

Posted on 01/12/2021

Cumhuriyet gazetesi yazarı Artun Dayıoğlu, Son günlerde, özellikle Kulüp dizisiyle tekrar gündeme gelmiş Varlık Vergisi ile ilgili ‘Varlık vergisi gerçeği’ başlığıyla bir yazı yazmış.

Yazısında, Varlık Verigisi’nin nedenlerinin ve sonuçlarının saptırıldığını, popülist politikalara feda edildiğini söylüyor. Varlık vergisinin, 2. Dünya savaşı döneminde ekonomiye nefes aldırmak amacıyla uygulandığını ve doğru bir karar olduğunu savunuyor.

Ancak yazı kendi içinde çelişkiye düşüyor.

Sayın Artun Dayıoğlu, yazısında, ‘Gerçek dışı algı’ vurgusu ile verginin büyük bölümünün gayri müslimlere ödetildiğinin doğru olmadığını’ söyleyen, ayrıca ‘Varlık Vergisi’nin gayri müslimlere karşı ırkçı bir politika olduğunu söyleyerek yargılamanın oldukça yanlış ve yanlı bir yaklaşım olduğunu’ vurguluyor. Fakat, ‘Böyle bir verginin yaratılmasının nedenlerini özetlemek önemlidir.’ diye başladığı bölümde ise, Varlık vergisinin nedenlerini, ‘O günlerde Anadolu açlıkla sınanırken İstanbul’da çoğunluğu gayri müslimlerin oluşturduğu bir kesim ise zenginliklerine zenginlik katmıştır.’ gibi ayrımcı bir cümleyle açıklamaya başlıyor.

O zaman şu soru aklıma geliyor; Varlık vergisi gayri müslimlere karşı ırkçı bir politika değilse, verginin çıkış nedeni, neden gayrimüslimlerin oluşturduğu bir kesimin zenginliklerine zenginlik katmasıdır?

‘Verginin büyük bölümünün gayri müslimlere ödetildiği doğru değildir.’

Verginin büyük bölümünün gayri müslimlere ödetildiğinin doğru olmadığını söyleyen Sayın Artun Dayıoğlu, ‘Verginin 30 milyon lirasını yabancılar, 70 milyon lirasını İstanbul’da yaşayan azınlıklar ve 214 milyon liranın neredeyse tamamını İstanbul ve Anadolu’da yaşayan Türkler vermiştir.’ iddiasına kaynak olarak Cahit Kayra’nın 2011 tarihli kitabını gösteriyor. Yazının sonunda sadece Cahit Kayra’nın 2011 ve 2018 yıllarında yazdığı 2 kitap gösteriliyor kaynak olarak. Cahit Kayra 2013 yılında OdaTV ile gerçekleştirdiği bir söyleşide, Varlık Vergisi döneminde Maliye müfettişi olduğunu söylüyor ve gayrimüslimlere, azınlıklara yönelik haksızlıkların, çifte standartların uygulanmadığını iddia ediyor. Cahit Kayra, 2011 tarihli, “Savaş Türkiye ve Varlık Vergisi” adlı kitabını, eski İstanbul Defterdarı Faik Ökte’nin 1952 yılında yayınlanan “Varlık Vergisi Gerçeği” kitabına cevap amaçlı yazmış.

Faik Ökte kimdir?

Varlık Vergisi’nin uygulandığı dönemde Istanbul Defterdarlığı görevini yapmış Faik Ökte, Varlık Vergisi ile ilgili tüm düzenlemelere ve fikrin doğuşuna tanık olmuş ve verginin uygulanmasından bizzat sorumlu olmuş kişilerden biridir.

Verginin İstanbul’da uygulanmasından sorumlu olan İstanbul Defterdarı Faik Ökte’ye göre ise, Varlık Vergisi kapsamında toplanan 315.000.000 TL verginin 280.000.000 TL’sini gayrimüslimler ödemiştir.

Varlık Vergisi uygulaması birçok ülkenin tepkisini çekmişti.

Müslüman Türk vatandaşları, ödemelerde uygulanan vergi indirimleri ve ödemede kolaylıklar sayesinde vergiyi ödeyebilmişlerdi. Ancak bu kolaylıklar gayri müslimlere uygulanmamıştı. Bu sebeple Varlık Vergisi uygulaması birçok ülkenin tepkisini çekmişti.

ABD de bu ülkelerden birisiydi. Ankara'daki Büyükelçilik'ten gönderilen raporlar üzerine ABD Dışişleri harekete geçmişti. Türkiye'nin Washington Büyükelçisi Mehmet Münir Ertegün'e Türk hükümetinin Varlık Vergisi uygulamasında Müslüman olmayan Türklere karşı ayrımcılık yaptığına dair raporlar dile getirilerek bu konu hakkında bilgi istenmişti.

Varlık Vergisi bir hükümet politikasının sonucuydu.

Varlık vergisi, 27 ile 40 yaş aralığındaki gayrimüslim (genel olarak Ermeni, Rum ve Yahudi) erkeklerin, II. Dünya Savaşı nedeniyle Nisan 1941'de amele taburu (ihtiyat eratı) olarak silah altına alınmasına rağmen silahlı eğitim yaptırılmak yerine yol, köprü, tünel inşaatlarında nafıa askerleri olarak Temmuz 1942'ye kadar çalıştırıldığı Yirmi Kur'a Nafıa Askerleri ya da Yirmi Kur'a İhtiyatlar Olayı'ndan üç buçuk ay sonra yürürlüğe girmişti.

Varlık vergisi, dönemin Başbakanı Şükrü Saracoğlu'nun şu sözleriyle yürürlüğe girmişti.

"Bu kanun aynı zamanda bir ihtilal kanunudur. Bize iktisadi istikbalimizi kazandıracak bir fırsat karşısındayız. Piyasamıza hakim olan gayri Türk unsurları bu sayede bertaraf ederek Türk piyasasını Türk tüccarlarının ve Türklerin eline vereceğiz. İstanbul'daki gayrimenkullerin Türklere intikalini yine bu sayede temin edeceğiz. Gayrimenkullere tarh edilecek verginin ancak dörtte biri Türklere tahmil edilecektir. Valiliklere bu yolda hususi talimatlar verilecektir. Bu talimatlar hazırlanmıştır; çiftçiden alınan para hiçbir zaman % 5'ini tecavüz etmeyeceği gibi işine halel getirmeden vereceği para olacaktır. Gayrimenkul için de senelik kirası 2500 Liranın üstünde olmak şartı konmuştur. Türkler için vergi nispeti gayrı Türklerin vereceğinin ancak dörtte biri olacaktır. Kanunun ihtilal kokan tarafı budur. Ve bu gayrı Türklerin iktisadi tefevvuklarını nihayete erdirmeyi temin edecek bir kanun olacaktır." Konuşmada gayrı müslim değil, gayrı türk tanımları geçmektedir. Sonuç olarak, Varlık Vergisi bir hükümet politikasının sonucuydu.

Varlık vergisi sonucu çalışma kamplarına gönderilenlerin tamamı gayri müslim di.

Son olarak iddia edildiği gibi azınlıklara yönelik haksızlıklar, çifte standartlar uygulanmadı ise kötü hayat koşullarının ve yetersiz tıbbi bakımın olduğu Aşkale'ye gönderilen ve 20'den fazlasının hayatını kaybettiği 1,229 mükellefin hepsi neden gayri müslimdi?

'Özür siyasi partilerin de ihtiyaç duyduğu bir özeleştiri mekanizmasıdır'

Sayın Artun Dayıoğlu, yazısını bitirirken, şu cümleleri sarfetmiş,

'Günümüze gelirsek, geçmişle hesaplaşmak hatta özür dilemek insanlar gibi siyasi partilerin de ihtiyaç duyduğu bir özeleştiri mekanizmasıdır. Ancak siyasi partiler bu özürlerin kapsamını doğru belirleyemez ve özür dileyecekleri olayların doğrusunu halka anlatmazlarsa, yapılan özürler, tarihi yalanlarıyla kirletmek isteyen belli kesimlerin elinde, gerçek tarihi değiştirmenin birer argümanı haline gelir.' Varlık Vergisi gerçek bir olaydır, 1,229 gayri müslim çalışma kamplarına gönderilmiştir. Aileleri tüm varlıklarından olmuş, çocukları babasız kalmışlardır. Varlık Vergisinin doğrusu budur. Halka anlatılması gerekenler, bu gerçeklerdir. Dediğiniz gibi geçmişle hesaplaşmak hatta özür dilemek insanlar gibi siyasi partilerin de ihtiyaç duyduğu bir özeleştiri mekanizmasıdır.

Kaynak: avlaremoz.com